

keld was, ⁴⁰ kwam in de jaren negentig op verschillende fronten met Kuyper in botsing. Politiek waren ze het oneens over de uitbreiding van het kiesrecht. Dit leidde zelfs tot een scheuring in de ARP.⁴¹ Kort na die scheuring raakte Lohman aan de vu in diskrediet: er werd gesuggereerd dat de gereformeerde beginselen onvoldoende tot uiting kwamen in het onderwijs dat hij gaf. Ook nu was Kuyper partij in het conflict: hij had zitting in een zware commissie die tot taak had te onderzoeken hoe de gereformeerde beginselen in het onderwijs naar voren zouden moeten komen en concludeerde dat het onderwijs van De Savornin Lohman niet aan die maatstaf voldeed. Daaruit trokken deze en zijn zoon, die ook hoogleraar aan de vu was, hun conclusies. 37

Bijkomend gevolg van dit conflict was echter wel, dat er richtlijnen kwamen voor de beoefening van (natuur-)wetenschap aan de vu. De negentien stellingen waarin deze richtlijnen stonden, werden in 1895 gepubliceerd en hielden voor 'de onderscheidene vakken van wetenschap' in, dat men zich altijd rekenschap moest geven van wat in calvinistische kring over die vakken werd gedacht. Tevens moest men uitgaan van de bijbelse gegevens omtrent de schepping en Gods bemoeienis met de wereld. Mocht er strijd zijn tussen 'de gegevens der ervaring en de gegevens der Heilige Schrift', dan moest óf de onjuistheid van de gegevens óf die van de bijbelinterpretatie worden aangetoond.⁴²

Kuyper zelf werkte de richtlijnen verder uit in zijn Stone-lezing van 1898 over 'Het Calvinisme en de wetenschap',⁴³ waarin hij bevestigde dat het geloof een heilzaam effect voor wetenschappelijk onderzoek had. Er was naar zijn mening geen conflict tussen het geloof en de wetenschap, maar wel tussen '*twee wetenschappelijke stelsels* of wilt ge twee wetenschappelijke uitwerkingen zijn het, die *elk met een eigen geloof* tegenover elkander staan.'⁴⁴ De oorzaak van het conflict was de zonde, waardoor het intellect van de mens schade had opgelopen en deze geen heldere blik meer had. Het jaar daarop behandelde hij een voorbeeld van een conflict, namelijk de evolutietheorie. Volgens hem waren christelijke religie en evolutieleer 'twee over en weer elkaar uitsluitende systemata'.⁴⁵